

חיות מחול

לשמוע | לראות | לחשוב

פודקאסט על מחול עכשווי בישראל

איריס לנה וילי נתיב

<https://www.hayotmahol.com>

הרגע הפרפורמטיבי של הבגד

עם

יובל סער ומאיה ארזי

תמליל פרק 62

סדרת אורחות-עורכות

בהשתתפות

יובל סער כתב, עורך, מעצב גרפי, אוצר, יועץ תוכן ומרצה במוסדות ללימוד עיצוב גרפי. מייסד מגזין פורטפוליו.

מאיה ארזי מעצבת אופנה ויוצרת ישראלית. מייסדת והבעלים של מותג "לב"^[1] ומרצה בכירה במחלקה לעיצוב אופנה בשנקר

ההקלטה נערכה ביוני 2026

תמליל: חיות מחול

נוסח ציטוט: סער, יובל. ארזי, מאיה. (2026).

הרגע הפרפורמטיבי של הבגד. [תמליל פרק 62]. חיות מחול, ילי נתיב ואיריס לנה.

יובל: טוב, מתחילות!

אנחנו שמחות מאוד להיות פה ב'חיות מחול', פודקאסט שאני מאוד אוהב, בסדרה עוד יותר מיוחדת של אורחות-עורכות. אני יובל סער. נמצאתי איתי...

מאיה: מאיה ארזי

יובל: מאיה ארזי. וחץ מזה שאנחנו חברים מאוד טובים, שלא לומר הכי טובים, אז אני העורך הראשי של מגזין פורטפוליו, שהקמתי אותו ב-2005, אי שם, לפני האינטרנט. וסביב פורטפוליו שאנחנו עושים המון דברים וכותבים, ועושים סיורים והרצאות וארגונים ופודקאסט. ובכובע השני אני אוצר תערוכות. עוד רגע, תערוכה במוזיאון תל אביב, היו תערוכות במוזיאון העיצוב חולון, מוזיאון חיפה לאמנות, מוזיאון הרצליה, מוזיאון אגם, מוזיאון ארץ ישראל ועוד. אבל נראה לי שמה שמחבר אותנו מאוד זה גם אהבה שלנו למחול, מאוד.

מאיה: בהחלט

יובל: וגם אופנה.

קריין: אתם מאזינים ל'חיות מחול' - פודקאסט על המחול העכשווי בישראל. 'חיות מחול' עם איריס לנה וילי נתיב.

והפעם בסדרת אורחות-עורכות: יובל סער ומאיה ארזי

יובל: אז תגידי, מאיה, קצת ספרי על עצמך כמה מילים.

מאיה: אני מרצה לעיצוב אופנה, מעצבת אופנה. אפשר להגיד שעברתי הרבה גלגולים בתוך הגדרות האלה. התחלתי כמעצבת בקום איל פו.

יובל: בואי נדבר רגע, שנים כאילו שניתן פה קונטקסט.

מאיה: כן, סיימתי את הלימודים ב-97. (בשנקר). בשנקר, כמובן, במחלקה לעיצוב אופנה. ומיד אחר כך המשכתי לתואר שני ב-Royal College of Art. רציתי לכבוש את העולם של אופנה בינלאומית ואכן זה הצליח. עבדתי אחר כך בוולנטינו ובמקס מארה באיטליה. אבל די מהר הבנתי שהפער בין הפנטזיה שלי למציאות היה גדול מאוד, ושאוילי לי זה לא מתאים. חזרתי לארץ. ואז עבדתי מ-2000 בקום איל פו כמעצבת ראשית. במקביל התחלתי ללמד בשנקר, ככה צעד צעד. וכשהבת הבכורה שלי נולדה גיליתי להפתעתי שהחיים לא ממשיכים במסלולם, ושלמעשה אני רוצה להיות אמא במשרה מלאה אז עזבתי את קריירת העיצוב. ומאז המשכתי ללמד. וככה עוד ילד, עוד קורס, עוד ילד, עוד קורס. ומצאתי את עצמי ב-100% משרה. והיום אני מרצה. בעצם הקריירה שלי הפכה להיות אקדמית. יש לי מותג שקוראים לו "לב", מתוך עניין גדול בעולם הקיימות. ורצון לעשות איזשהו שינוי בתחום שאני נמצאת בו. ובטח נדבר על זה עוד בהמשך (מן הסתם). כן, אז אני משתמשת בעודפים של עולם האופנה. בשנים האחרונות אני יותר נוטה לעשות פעולות שהן מוזיאליות. להציג בתערוכות, בביאנלה לעיצוב, במוזיאון ארץ ישראל. אני עכשיו עובדת על שתי תערוכות חדשות, אחת תוצג במוזיאון העיצוב. תערוכת יחיד ראשונה שתוצג בגלריה רוזן, שם אני חוקרת כותנה.

יובל: אני יודע, ראיתי את צמחי הכותנה שאת מגדלת על גג אחד הבניינים של שנקר.

מאיה: נכון, נכון, הם נבטו.

יובל: כשילי ואיריס פנו אליי, ככה עם הצעה נדיבה לבוא ולחשוב עם מי אני רוצה לדבר, אז ישר חשבתי עלייך ועל החיבור של אופנה למחול. כי יש לי תחושה שחלק גדול מהמאזינות ומאזינים שלנו כרגע פה בפרק, זה לא יהיה החיבור הראשון שהם יעשו למחול. כי לכאורה נכון, יש מחול ויש בגדים, ורקדניות ורקדנים בדרך כלל בכל ההופעות לובשות משהו (לרוב). לרוב, נכון. וזה גם הרבה פעמים חלק חשוב בעבודה. נכון שיש את הגוף שזז, אבל הבגדים שהם לובשים, התאורה, המוזיקה, הכל ביחד יוצר משהו אחר מאם היינו רק רואים רקדן או רקדנית זזים. ועדיין אבל אופנה נתפסת אצל הרבה אנשים כמשהו אולי קצת שטחי, כמשהו שפחות שמים לב אליו, פחות מקדישים לו זמן, ובטח ובטח בדבר הזה של מחול.

ואז אמרתי וואלה, יש לנו פה נראה לי הרכב מנצח, ואני רוצה רגע אולי להתחיל בתוך הדבר הזה ללכת, נראה לי עשר שנים, אני זוכר אחורה איזו שיחה שהייתה לנו, היה לי איזשהו רעיון שאני רוצה ללוות את תצוגת אופנה של מחלקה לעיצוב אופנה בשנקר, ואני חושב שדיברנו על זה שאתה יכול לראות בגד על קולב, את יכולה לראות בגד על דוגמנית, את יכולה לראות בגד בוידאו, אבל זה לא דומה בכלל ללראות בגד על גוף שזז. ומהבחינה הזאת אני חושב שתצוגת אופנה, זה כאילו הדבר הכי קרוב למופע מחול, כי יש שם גוף ויש תנועה ויש בגד ויש סאונד ויש מוזיקה ויש במה.

מאיה: נכון, זה הרגע הפרפורמטיבי של הבגד, וזה אחד החיבורים הכי קרובים למחול. אני חושבת שגם אופנה וגם מחול אין להם קיום בלי גוף. אין להם שום הצדקה, שום ייעוד, וזה חיבור מאוד מאוד משמעותי. זאת אומרת, אני קודם כל מסתכלת על גוף שאני חושבת על בגד. אני חושבת באיזושהי חשיבה של תלת ממד, איך היצירה שלי עוטפת את הגוף, איך היא זזה עם הגוף ואיך היא משתנה. וכמו שאמרת, באמת, מי שלא היה בתצוגת אופנה לא יכול להבין את האנרגיה שמתרחשת כשאדם, דוגמן, הולך על מסלול עם בגד. לא סתם יש איזו משיכה מאוד מאוד גדולה לאנשים לראות תצוגות אופנה ולצפות ברגע הזה, כי באמת זה משהו שקשה לתפוס, ואני חושבת שזה התחברות של כל כך הרבה דברים. ושוב, זה מאוד מאוד דומה למחול, זה מוזיקה, וזה במה, וזה תנועה, וזה קצב, וזה אדם שנוכח ברגע הזה, ולובש איזשהו בגד, שהחיבור בינו לבין הבגד נותן משמעות חדשה לרגע הזה.

יובל: אני פותח רגע טאב שנשאיר אותו פתוח, כי נגיע אליו, כי את אומרת, את חושבת על גוף לפני הכל, ואז השאלה המתבקשת היא איזה גוף? אני זוכר שהופתעתי לגלות של תצוגת אופנה יש במאי.

מאיה: בהחלט.

יובל: את אומרת בהחלט, כי את מכירה את הדבר הזה, כאילו דוגמנים יוצאים והולכים, ויש גם אודישנים, לא כל אחד... אז את יודעת, אולי אפילו רגע, הדבר הזה... מה זה? כלומר, כולנו יכולים ללכת על...

מאיה: מסתבר שלא

יובל: אבל לצורך העניין, רובנו יכולים ללכת, לשים בגד, וללכת על מסלול. מה זה אומר?

מאיה: קודם כל, cat walk, המילה מסלול. וואלה, לא חשבתי על זה. זה כמו הליכה של חתול. חתול, אף פעם ארבע הרגליים שלו לא נמצאות על הקרקע בזמן הליכה. תמיד רק שתיים. וגם דוגמנית שהיא צועדת על מסלול, רק רגל אחת נמצאת על המסלול בכל רגע. זאת אומרת, זה כבר סוג של הליכה מסוים. כמובן שאפשר לשבור את זה, לשנות את זה. אבל אני חושבת שכשמעצב רוצה להציג את הבגדים שלו בתצוגה, יש לו ויז'ן שהוא כולל המון פרמטרים, וחלק מהם זה מה האופי של מי שילבש את הבגד. ומה היא תשדר הוא ישדר.

זה משהו שהוא נגיש, קליל, חייכן, קר, נוקשה. נגיד, קריסטובל בלנסיאגה, למשל, המעצב האגדי, נהג לבחור את הדוגמניות שלו לא יפות, יותר בוגרות, והוא אמר להם בחיים לא לחייך, ולא ליצור קשר עין עם הקהל. (וואלה). לדוגמה. מעצבים אחרים, כמובן, יהיו להם בחירות אחרות. אז זה כבר, יש איזשהו פרמטר מאוד ייחודי לכל תצוגה. ואז זה מתחבר, כמובן, למקצב של ההליכה. יש הליכה מאוד מהירה, למשל, בשנות ה-80 פתאום התצוגות היו מאוד שמחות, והדוגמניות כמעט רקדו על המסלול, והיו הרבה יותר נגישות. וגם כן איזשהו סוג של טרנד או עניין של זמן, איזשהו רוח זמן אולי, לפעמים, שמשקפת לתוך המסלול. ולשם תצוגה מקצועית,

כמובן, יש במאי, יש מפיק. התצוגות, אני חושבת שעשו שינוי מאוד מאוד גדול. שאלכסנדר מקווין, כמעצב עצמאי, התחיל לעשות תצוגות. זה הפך להיות ספקטקל, מופע מטורף.

יובל: על מתי אנחנו מדברים רק?

מאיה: הוא התחיל את בית האופנה שלו ב-95, אז ממש, 95, 96, 97.

יובל: ממש רגע לפני שהגעת ללונדון.

מאיה: כשהייתי בלונדון ב-97, זה היה שיא. אני זוכרת שידעתי שהוא עושה תצוגה, ואמרתי, איך אני אצליח להיכנס לשם, ולא הצלחתי. אבל כן, הבמאי של התצוגה שלו בא לרויאל קולג' לדבר איתנו, לספר על העבודה מאחורי הקלעים. וזה כלל גשם שירד בזמן התצוגה, והדוגמניות הלכו בתוך מים. או תצוגה אייקונית, שהייתה, שהוא בנה קוביית זכוכית שהדוגמניות הלכו בתוכה, בזכוכית שהיא חד-צדדית, אז הם לא ראו את הקהל והקהל ראה אותן, ובסוף הזכוכית נשברה, וישבה בפנים דמות אישה ענקית שקיבלה חמצן מבלון, והייתה מוקפת בעשים שהתעופפו, שזה היה ריפרור לציור אייקוני. זאת אומרת, זה הרבה הרבה יותר הרגע הזה, מרק בגד שהולך על מסלול.

יובל: את יודעת את מדברת, ואני כל הזמן עושה לי כזה תרגיל בראש, להחליף, AI, אולי יום אחד יכול לעשות, אולי הוא היום יכול לעשות את זה, לשנות, כשאת אומרת אופנה, להגיד מחול. (בהחלט). וזה בול אותו דבר. בהחלט. זה מדהים.

מאיה: נכון, נכון, נכון. יכול להיות שהכוריאוגרפיה היא שונה, ופה יש איזשהו מקצב יותר קבוע. כן, איזושהי חזרתיות. אבל מבחינת כל היתר, זה מאוד מאוד דומה. וכן, אין מה להגיד שהבגד, יש לו מקום יותר חשוב בתצוגת אופנה מאשר במחול.

יובל: כן, את חושבת? אני מנסה רגע לחשוב מהכיוון שלי. אני יודע מה אני הכי אוהב. אני הכי אוהב לראות חזרות של מופעים. לשבת ככה על רצפת הסטודיו, שכל הרקדניות והרקדנים באים

עם הבגדים שלהם מהבית. לא עם הבגדים שיהיו בסוף בהופעה. זאתי עם גופייה וההוא עם מכנסי ג'ינס. כאילו הוא ממש עם ג'ינס הוא רוקד. וזה עם מכנסיים קצרים, שרק החלק הימני של המכנסי מופשל, והחלק ההוא לא.

מאיה: למה הם עושים את זה? זה מניירה כזאת של רקדנים?

יובל: וזה עם חולצה ארוכה בכלל. דברים שרואים שנוח להם בבגדים. ואז אני אגיד משהו שהוא קצת כפירה אולי בדבר, זה כאילו קצת מיותר אחרי זה מבחינתי ללכת להופעה השלמה, עם התאורה והסאונד והכל והבגדים, כי מבחינתי הגוף שם באמת, ואיך שהם רוקדות ורוקדים, וזה בכלל לא צריך להיות עדיין מהוקצע והדבר הסופי, זה הדבר הכי מושלם מבחינתי. חווייה, באמת, כל פעם שאני מזמינים אותי, או שאני מכניס את עצמי לדבר הזה, אני מרגיש פריבילגיה מאוד גדולה,

מאיה: אז תדמיין מופע מחול של שרון אייל, של L.E.V, כמופע מחול עם הבגדים שמריה גרציה קיורי (Maria Grazia Chiuri) עיצבה עבורם, לעומת מה שהם לבשו בחזרה. זה לא אותו רגע, אני משוכנעת. כי הבגד שהוא נראה כמו גוף, כמו עור שני, כמו קעקועים לפעמים. או שהיא מחלקת אותו עם חלק של גרב כהה וחלק של גוף, יש לזה השפעה מאוד מאוד מאוד גדולה על הנוכחות שלהם במרחב, (נכון) על הסילואט שנוצרת כמקשה אחת, וכשהם אחד לחוד, ואני משוכנעת שכשהם לבשו בחזרות את הבגדים של עצמם היה לזה מראה אחר לחלוטין. אז אני חושבת שזה, יש גם האפקט, כשמעצב יודע להשתמש בו, אז כמובן שהוא משרת אותו באופן כזה. אבל אם חושבים על הופעה של בת-שבע, למשל כמו "חור", שהם לבושים כאילו קז'ואל, הם קצת נראים כאילו, הם באו ככה מהבית, זה עם ג'ינס כזה, זה עם גופייה כזאת, טי-שרט, אז אני חושבת שזה מה שרצו גם ליצר איזו תחושה כזאת של משהו יותר קז'ואל.

יובל: אני במקרה יודע שזה גם מה שאת רצית לעשות.

מאיה: נכון

יובל: אי שם.

מאיה: נכון. כשסיימתי, עמדתי לסיים את הלימודים בשנקר, וכאמור באמת, היו לי שאיפות מאוד גדולות, לצאת לעולם, ואז, שוב לפני האינטרנט, היה מאוד קשה לעשות את זה. שלחתי פקסים לכל מיני מותגי אופנה כדי להציע להם סטאז', ואולי אחד ענה לי, מקלווין קליין, אני עד היום שומרת את המכתב הזה, ש-Unfortunately, we don't have a position. ואז הבנתי שהדרך לעשות את זה, יהיה ללמוד לימודים של תואר שני, והכנתי לעצמי פלאן B, שאם אני לא אתקבל, החלום יהיה לעבוד עם רקפת לוי ולעשות תלבושות למחול. כי העבודות שצפיתי של בת-שבע, שאז היא הייתה מעצבת התלבושות שלהם, גם בסוף שנות ה-90, היו מרהיבות. הן היו מאוד שונות מהיום באמת, הייתה להם הרבה מאוד נוכחות בחלל, ויצירתיות, ווליום.

יובל: את זוכרת איזשהי דוגמה ספציפית, או יותר כזה מין אוברול של תיאטרליות?

מאיה: אני זוכרת הרבה שכבות של בד ווולנים, שזזים יחד עם התנועה של הרקדן ומעצימים אותה. והבגד ממש פעל כמו איזה שיקוף של התנועה והגדיל אותה בתוך החלל. הרבה יצירתיות הייתה בעיצוב שלה. ולא יצא, התקבלתי לתואר השני, והמשכתי במסלול, בלי להגיע לעבוד יחד עם רקפת, אבל נהניתי תמיד לבוא לראות את ההופעות שהיא עצבה להם את הבגדים.

יובל: אז מה את אוהבת במחול בעצם? מתוך נקודת המבט שלך כמעצבת אופנה, ומי שמתעסקת בעולם הזה כל כך הרבה שנים. שאני חושב על עצמי, יש לי מין, אני לא יודע אם זה הפרעה, אני לא יודע אם זה סטייה, אני לא יודע אם זה... (נגלה). באג או פיצ'ר, עבודה שאני אוהב והיא טובה, אני יכול לראות אותה גם ארבע וחמש ושבע ושמונה ותשע פעמים, ואני כאילו נכנס, כאילו אני לא זוכר מה היה. ולפעמים אני גם רואה את זה, בהפרש של שבוע או כמה ימים, ואני אומר, רגע, זה מה שהיה? וכן, לא השתנה. אז נכון שיש את הדבר הזה של לראות עבודה, שהרקדנים מבצעים אותה בפעם הראשונה, ואחרי שבועיים, אחרי שהם עבדו עליה כל יום, יש הבדלים, ומי שבתוך העולם הזה גם רואה את זה. אבל אני לא מדבר על זה. אני מדבר על משהו בחוויה, שאני נכנס למופע, ואני לא צריך שיסבירו, אני לא רוצה שיסבירו לי, אני לא צריך שיסבירו לי, אני לא רוצה לדעת למה התכוונו. אני נשאב לתוך החוויה הרגשית הזאת, ומעבר לזה שאני גם מעריץ

רקדניות ורקדנים, ובגלגול אחר כנראה או הייתי, או אהיה, או רקדן או ברבור.. (שניהם). נכון.
מה מושך אותך לעולם הזה? מה את רואה?

מאיה: אני חושבת שבהקשר שמה שאתה אמרת, אני חושבת שזה כמו שאומרים, שאתה אף פעם
לא נכנס לאותו נהר, אותו דבר פעמיים, אז גם אתה שונה בכל פעם שאתה צופה במחול.

יובל: אבל לפעמים זה יום אחרי יום.

מאיה: אבל אתה עדיין שונה. אני חושבת שהאהבה שלי למחול, למזלי ההורים שלי לקחו אותי
לצפות בהופעות מחול של בת-שבע. באמת מגיל צעיר נחשפתי לתחום הזה. והתאהבתי. אני
מרגישה שכאני צופה בהופעת מחול טובה, אני נוכחת ברגע הזה ב-100 אחוז, אם לא יותר. אני
לא חושבת על שום דבר אחר, המחשבות שלי לא נודדות לשום דבר. זה אפילו כמו במדיטציה כמו
שצריך, המחשבות לא נודדות, ואתה ברגע. אז אני ברגע, ואני כולי שואבת את מה שאני רואה
ומתמלאת בו, ואני דרוכה, והחווייה היא באמת טוטאלית, כשמחול טוב. וכמובן שאני מתבוננת על
הבגד ועל התנועה. ואני כן מתבוננת על דברים שונים באותו הרגע, והמוזיקה; וגם כשיש מופע
של להקה, אז יש לך מנעד של רקדנים, ואתה אומר, על מי אני אתבונן עכשיו? זאת אומרת, זו
בחירה.

יובל: טוב, זה ברור, על הכי חתיך.

מאיה: כן, אבל גם מי תופס לך את העין, ובאיזה רגע מישהו אחר תופס לך את העין, ואת אומרת,
רגע, אולי אני לא אפספס אותה, אני מרגישה שזה העכשיו, אני חווה, אני יחד איתם ברגע הזה,
והנשימה שלי ממש נעתקת. אין הרבה סיטואציות בחיים שאני מרגישה ככה, שאני בתוך הרגע
הזה, ואני חווה את החוויה יחד איתם, ועוברת מנעד רגשות יחד עם המופע הזה, ששוב, כל מופע
ולאן שהוא לוקח אותך, אבל, זה גם גורם לי הרבה מאוד השראה, אני יכולה להגיד.

יובל: זהו, אז רגע בדיוק, בכל זאת אנחנו פה, ומעניין אותי על נקודת מבט שלך בתור מעצבת
אופנה, בתור מי שחוקרת את העולם הזה, מגיעה מהעולם הזה, מלמדת אותו כל כך הרבה שנים.

מה יש בעין שלך, שרואה מחול? מה את זוכרת אחר כך? כמה הבגדים, אפילו אם זה בשלושה אחוזים יותר ממה שאני מסתכל, או לא, אני לא יודע.

מאיה: אני חושבת שאני סורקת בצורה מאוד יסודית את כל מה שכל אחד לובש. אני הבנתי לפני שנים שאני חובה את העולם בצורה מאוד מאוד שונה מרוב האנשים.

יובל: באיזה אופן?

מאיה: שאני באופן אוטומטי ולא מודע, סורקת כל אדם שעובר מולי מכף רגל ועד ראש, ו... שואבת את מה שהוא לובש. אני קולטת. הכיס שלך, אני ראיתי אותו עם השני גוונים, עם הריבועים האלה שיש עליו. אז, הדגרדה שיש לך על הסנדלים,

יובל: אני רק אגיד שהיא מדברת עליי עכשיו, באמת, על הטי שרט שלי, ועל הסנדלים שלי, ועל איך שאני לבוש, שתבינו עם מה אני מתמודד פה.

מאיה: זה דברים שבאופן בלתי מודע ובלתי נשלט, אני כל הזמן בוחנת ורואה. וזה מסדר לי את העולם, כנראה. ככה אני יודעת להרגיש משהו על האדם הזה. זה לא אומר טוב, רע, מעריכה, לא מעריכה, אבל אני ככה בוחנת, רואה מה שהוא עושה לי נעים בעין, אני בדרך כלל מנסה לראות את הדברים שעושים לי נעים בעין, כמובן. וכנראה שככה גם במופע אני מקטלגת את הרגעים האלה, את הקומפוזיציות של צבעים. נגיד אני מסתכלת איך הגוונים עובדים בין כל הרקדנים, אני תוהה איך בחרו את הבורדו הזה ליד החום הזה, ולמה המכנסיים עם הגוון הזה עם החולצה הזאת, ולמה הוא בחר משהו נינוח, עם פנסים, ויש לו סקיני... זה גם דברים שאני, עוברים לי בראש בזמן של מופע ממש. נגיד ב-"2019" בהופעה של בת-שבע שיש שם מן בגדי ערב כאלה, ויש את הרגע שהם עם נעלי עקב, שאלוהים יודע איך הם הולכים עליהם. (ממש). וזה רגע כל כך, כל כך, כל כך חזק. וגם, זה הסטייטמנט הזה של השמלות ערב, וחלק גברים, וחלק נשים, זה מאוד משפיע על איך שאני חווה את המופע בגלל שזה לוקח אותי כמובן לעולם אסוציאציות שהתרבות העניקה לנו.

יובל: ובאיזה אופן זה הזכרת שזה מעניק לך השראה?

מאיה: אני חושבת שזה... שוב, זה נמצא לי בראש, ובאיזשהו רגע זה יצא. שוב, זה גם מקוטלג, ומתישהו שנצטרך כנראה שזה... אני אגיד, אוקיי, זה מה שחיפשתי. שאם אני מחפשת איזה גוון שמתאר תחושה, אני אזכור את הרגע הזה, והגוון הזה יעלה לי משם.

יובל: אז אני רגע חוזר לאחד הטאבים שאמרת, בואי נדבר עלייך בתור רקדנית, על הרגע הזה.

אני לא שוכח, זה לא...

מאיה: כן, אני יודעת. אז אני, כמו רוב הילדות, בכיתה א', כנראה הלכתי ללימודי בלט בשכונה, אצל המורה לבלט, שאני לא זוכרת את שמה, והיינו באמת קטנטנות כאלה, ואמא שלי הגיעה לצפות במופע, בפסח אולי. נגיד, זה לא היה מאוד מרשים. כנראה הבינה שזה ממש לא רציני ולא מקצועי, ואז בעלה של המורה נפטר, ואז לא היו שיעורים, ואז היא אמרה לי שהיא הפסיקה ללמד. ולמעשה, הפסקתי את החוג, ולשנים גיליתי שהיא המשיכה ללמד בלעדיי. וכך לא הוסללתי לקריירת מחול, אבל כנראה שבאמת זה לא הכישרון הגדול ביותר שלי, אבל זה לא עצר אותי להמשיך אחר כך בלימודי מתנ"ס של ג'אז, ולהופיע בלהקת עיריית תל אביב במתנ"סים ודברים כאלה, וגם למדתי ריקודי עם אפילו.

יובל: דיי.

מאיה: כן. כשהייתי בצופים זה היה אפילו אחד הרגעים הכי נהדרים מדי שבוע, שהייתה הרקדה, זה נשמע כאילו אנחנו מימי הפלמ"ח, אבל גם בשנות ה-80 זה היה רגע.

יובל: אוקיי, אז בואי נחזור לטאב אחר שהזכרת בהתחלה, שכשאת חושבת על אופנה ועל עיצוב, את חושבת קודם כל על גוף. (כן). ואני מניח שגם כשאת מלמדת בשנקר, אז גם מן הסתם סטודנטים וסטודנטיות שמעצבות בגד, יש להם איזה מישהו בראש בשבילו הג'ינס הזה, או החליפה הזאת, או משהו כזה. אז שאלה ראשונה שלי זה, כמה הגוף הזה צריך להיות קונקרטי.

האם זה יכול להיות מין קלישאה – אני מעצב לאיש עסקים, זה, או נער ספורטיבי בן שמונה עשר, או שזה ממש צריך מישהו בראש?

מאיה: אני חושבת שבאיזשהו מקום אני מרגישה שדווקא סטודנטים שמעצבים, אין להם איזה מישהו בראש. הם יותר חושבים על הרעיון שהם רוצים לבטא, ועל הצללית, ו... אני רואה את זה מהאיור שהם משתמשים בו אפילו. זה איזושהי דמות כלשהיא, לא אדם ספציפי. יש להם איזשהו מודל שהוא אידילי. וגם אפשר להגיד שגם אנחנו במהלך הלימודים, חלק אינהרנטי בתוך כל קורס, שסטודנטים מעצבים, אנחנו בוחרים דגם, ואז שמעבירים את הרעיון מהאיור, מהדו ממד לגזרת תלת מימד, ואנחנו עושים מדידה. בכל קורס נעשה מדידה על דוגמנים וזה ממש בלי עבודה.

יובל: רגע, שנייה, אני מתעכב על הדבר הזה, כי נראה לי שלא כולן מבינות ומבינים. הדוגמנים בדוגמנים שאנחנו רואים בתצוגת אופנה, זה פעם אחת בכל שנה, אבל כל קורס שיש בו מדידות באים דוגמנים אליכם לכיתה ולובשים את הבגדים.

מאיה: נכון, בדיוק. רק אתמול הייתי בשש שעות של מדידות לפרויקט "מחויטות" בשיתוף מוזיאון בלנסיאגה בספרד. והסטודנטים מדדו את הפרוטוטיפ הראשון, מה שנקרא, אחרי שהם העבירו את העיצוב שלהם מדו מימד לתלת מימד. הדגם הראשון נעשה בבד טואל, זה נקרא, קליקו, זה בד גולמי, שנועד לבדוק מה קרה בפרשנות הזאתי בין הציור שלהם לגזרה. (כאילו איך זה יושב על הגוף) איך זה יושב על הגוף. ותמיד יש המון תיקונים ולשם כך אני הזמנתי שתי דוגמניות מסוכנות, שעמדו כל אחת בצורה מאוד מקצועית וסבלנית במשך שעות כשמודדים עליהם בגדים מבד לא נעים במיוחד, וגוזרים במספרים לתיקונים, ונועצים בבד סיכות. וזה עבודה מאוד קשה דוגמנות בעצם, זה לא זוהר בכלל כמו שמדמיינים; וזה רוב הזמן של העבודה. וכאן באמת יש שוב, כל דוגמנית היא אחרת, היא שונה; ואנחנו בקורס מקצועי מקפידים שאותה דוגמנית תלווה אותנו מההתחלה ועד הסוף ומתאימים את הדגם בדיוק בדיוק עבורה. אחר כך אם מישהו אחר ילבש את זה, זה לא יושב אותו דבר. אני חושבת שזה פריווילגיה של הסטודנטים שהם מקבלים את הדבר הזה כחלק מהקורס, שיש להם אדם אחד שמתאימים עבורו, והם יכולים לדייק בצורה ממש מושלמת את האופן שזה מותאם למי שלובשת, ואז כמובן זה יכול לראות הכי טוב

שזה יכול. אחר כך יש מדידה עם הדגם הסופי רגע לפני, היא נקראת מדידת מכפלות, שם באמת עושים את המכפלות של הדגם וגם רואים אם קרה משהו בין הבד הגולמי לבד האמיתי. בדים זה דבר מאוד נכלולי, הם מאוד שונים, כל בד מגיב אחרת. ולכן עדיין למשל כל בגד שאתה לובש נתפר ברובו על ידי אדם, כי קשה מאוד למכונה לשלוט בזה. אנחנו במדידה מסתכלים על פרופורציה, על דיוק, על איך זה גורם לה להראות. האם מי שלובש נראה באמת הטוב ביותר שאתה דמיינת שזה יראה. זה לא תמיד חייב להיות מחמיא לגוף, יש הרבה עיצובים שהם מכסים את הגוף, ולהיפך, מעוותים אותו. מנסים לאתגר את האסתטיקה ולהביא איזה משהו חדש. אבל זה בהחלט חלק מאוד מאוד מובנה בתוך הלימודים שלנו. וזה הבסיס. רוב הקורסים הם עובדים בצורה כזאת. יש קורסים שהם שונים, שמביאים משהו אחר. למשל קורס ready to wear שאילן בז'ה מלמד, ראש המחלקה, זה קורס שנועד לחשוב על לקוח, אמיתי. פה כן יש חשיבה על קהל יעד

יובל: צעירים בני עשרים

מאיה: זה לבחירת כל מעצב

יובל: או מבוגרים

מאיה: נכון. אבל זה קורס שנועד לדמות את הרגע שאתה באמת יוצא לעולם, אתה הופך להיות מעצב ופה אתה חייב להבין מי הלקוח שלך מי באמת ילבש את הבגד. גם אני כשעבדתי בקומ איל פו והייתי בת שלוש, הייתי צריכה להבין מי הלקוחות שלי ומי קהל היעד והבנתי שהם בנות ארבעים חמישים. למדתי על מגוון גדול של צורות גוף של נשים. הייתה לנו מומחיות בעיקר במכנסיים שמחמיאים ממידה ארבעים ושתיים עד ארבעים ושמונה, וזה היה באמת הקלאם טו פיים שלנו, ושאני זוכרת שהייתי מגיעה לחנות פעם בחודש, היינו נמצאות בחנות כדי לראות את הלקוחות, כדי לראות איך הבגד שעצבתי פוגש את האדם שילבש אותו, ואני ממש זוכרת שהייתי מתבוננת, מסתכלת איך זה באמת נראה עליהן

יובל: אז אני רוצה לשאול באמת על הדבר הזה שאותו גוף או גוף אחר, את אומרת מידה ארבעים ושתיים עד ארבעים ושמונה כאילו מי ישמע, על מה אנחנו מדברים פה, למרות שזו המציאות. בשבועות אופנה האחרונים שמוטי רייף מארגן בישראל. אם אני כזה יורשה לי לומר שהדבר שהכי חשוב, לכאורה אופנה לא מעניינת אותו, אני אומר לכאורה, אנחנו יודעים מוטי שזה כן מעניין אותך, אבל יותר האספקט החברתי של הדבר הזה מודל גוף. אז כמו שנגיד שאנחנו מדברים על רקדניות ורקדנים אנחנו ישר חושבים עם גוף דקיק יחסית, שבאמת מין וירטואוזיות כזאתי הכי מרשימה, ופחות חושבים על גופים אחרים, ואנחנו כן רואים גם בעולם המחול, עולה לי לראש גלית ליס לדוגמה, שעובדת עם נשים מבוגרות יותר; ואני זוכר בפעם ראשונה באמת שראיתי את הדבר אמרתי רגע, זה גימיק, זה באמת, זה טוב, זה לא טוב אבל תוך שנייה התמסרתי והבנתי שזה לא גימיק וזה טוב, ויש שם כנות ואותנטיות. ובשבוע האופנה מוטי מכריח בחוזה, זה לא מבקש, זה בחוזה, שכל מותג שרוצה להשתתף בשבוע האופנה מחויב להציג מגוון שונים של גופים. כלומר הוא לא מחייב אותם עם גם זקנים וגם מבוגרים, או גם מלאים יותר או פחות, אבל זה לא יכול להיות רק הדבר הזה של הדוגמנית שאנחנו רגילים לחשוב. ויש על זה דיבור בעולם האופנה בארץ, בעולם, על מה זה אופנה, כי בסוף אופנה, שזה עניין לפודקאסט אחר, מה זה אופנה ומה זה בין אופנה ואופנתי, אבל בסוף יש משהו באופנה עכשווי וסקסי ומוכר, והדבר הזה שאנחנו חושבות עליו. אבל לא, הוא אומר, הגישה שלו קצת אחרת אז איפה זה פוגש אותך גם מול סטודנטיות וסטודנטים בהוראה, ההכרח הזה או המחשבה הזאת באמת על מנעד שונה של גופים?

מאיה: כשהתחנכתי בקומ איל פו כמעצבת, אנחנו נהגנו לצלם את הקטלוגים, לעשות קמפיינים, לסיביל גולדפיינר המייסדת של קומ איל פו היה מאוד מאוד חשוב תמיד לא להראות רק דוגמניות. זה לא דיבר לקהל היעד שלנו. הקטלוג שאני הפקתי ואני הכי אוהבת, אהבתי ועד היום, קוראים לו "להיות בת". אנחנו ליהקנו שלוש נשים מעל גיל שבעים יפיהפיות נהדרות, שהצטלמו ברחבי תל אביב בסגנון סקס בעיר הגדולה. הבגדים נראו נהדר, וזה העביר מסר של פתיחות מבחינת המותג. שוב, לא כולם אהבו את זה וקיבלנו גם כל מיני תגובות על הקטלוג על זה, אבל זה לא עניין אותנו אף פעם, עשינו גם דברים הרבה יותר פוליטיים וקיצוניים. או קטלוג שקוראו לו "בתיאבון מותק", שמגוון נשים, באמת מגוון גדול של נשים יצטלמו כשהן אוכלות את המאכל שהן ביקשו שהן הכי אוהבות, הילה אלפרט, אני זוכרת אותה נוגסת באיזה צלע עסיסית. ושוב, אני חושבת שזה מאוד עיצב אותי כמעצבת באיזשהו מקום בפרקטיקה, להתבונן על זה בצורה רחבה

ואני מאוד משתדלת להעביר את זה גם כמרצה. למשל יש קורס שאני מלמדת כבר כמה שנים שנקרא "כוונות טובות" שבאמת נקודת מוצא שלו היא זאת. להשתמש בכלים של אופנה, ככלי לעשות משהו טוב לעולם. ואני מלמדת את זה יחד עם תמר מני שהיא מתקשורת חזותית כבר מ-2017. וכשהתחלנו בקורס אמרנו, מה נעשה איך נתקן את העולם? התחלנו דברים מאוד רחוקים וגדולים, בעיית הרעב באפריקה... ואחרי שנתיים שעשינו פעולות גדולות ורחוקות הבנו שאנחנו חייבות להסתכל אל האדם שאנחנו עובדות איתו בעיניים. להיות קרובות. ופנינו לוועד הפראלימפי לעשות איתם שיתוף פעולה.

יובל: נגיד רגע מה זה ועד הפראלימפי

מאיה: זה ועד שמלווה ספורטאים בעלי מוגבלויות שמתחרים גם באולימפיאדה. ומלווה אותם בכל האימונים ועד לאולימפיאדה ולתחרויות בינלאומיות. כשהבנו שזה החיבור שאנחנו רוצות לעשות, ממש הרמתי טלפון, אני זוכרת שמנהלת הועד ענתה ואמרה לי, אני חיכיתי לרגע הזה כל החיים שתתקשרי. ובאמת התחלנו לעשות שיתוף פעולה. הם אספו עשרה ספורטאים וספורטאיות ממגוון גדול מאוד של תחומים, וכל סטודנט, אז עשינו את זה בשיתוף פעולה גם עם טקסטיל המחלקה לטקסטיל אז שני סטודנטים, אחד מאופנה ואחד בטקסטיל עבדו עם ספורטאי. וקרה פה משהו מאוד מאוד מיוחד כי היו אנשים שהם גם בעלי מוגבלויות בצורות שונות. למשל ויטל זינגר, שהיא רקדנית בסגנון לטיני על כסאות גלגלים והיא, כן, היא ממש בדירוגים הכי גבוהים העולמיים, או יוליה צ'רנוי שהיא קלעית.

הקורס הזה הפגיש אנשים שהם לא מושלמים והם לא דוגמנים אבל הם מעוררי השראה בצורה יוצאת דופן, כי הם ספורטאים שמדורגים במקומות הכי גבוהים, שהם בעצם המגבלה שלהם לחלוטין לא עוצרת אותם מלהפוך להיות הכי טובים בתחום שלהם. ומה שקרה בתהליך הזה, זה שהם היו ההשראה, האישיות שלהם, התחום של הספורט שהם עוסקים בו וזה גרם למפגש מאוד מאוד מעניין עם הסטודנטים ששמו את האגו של עצמם בצד פתאום, והיו מוכנים לעשות הכל למען האדם שהם עבדו איתו.

מוזיקה

Downloaded.1

יובל: אנחנו מקליטות את הפרק הזה ממש כמה ימים אחרי תצוגת האופנה שהתקיימה בכיכר ביאליק, במרכז העיר תל אביב. שיתוף פעולה שלכם של שנקר של המחלקה לעיצוב אופנה עם המחלקה לתקשורת חזותית עם עיריית תל אביב יפו שנרתמה לכל הדבר הזה, שבמסגרתו זה כבר שנה שנייה שסטודנטיות וסטודנטים שלכם עיצבו בגדים לפצועי חרבות ברזל. זה השלב שבו אני אומר לא לבכות, כי זה באמת היה הדבר אני חושב אחד הכי מרגשים שיצא לי לראות בשנים האחרונות; פצועים, בלי יד, בלי שתי ידיים בלי רגליים, עיוורים, לבושים במיטב מחלצותיהם. והולכים ומדדים ועם הכיסא והכל, והקהל שם באמת מאוד התרגש. נזכיר גם את השותפים שלך לפרויקט. אמרנו תמר מני שהיא איתך מנחה אקדמית, הלן סופרין מנחה אקדמית, אילן בז'ה ראש המחלקה, תמר בר דיין ממחלקת התקשורת חזותית [ראשת בית הספר לתקשורת חזותית]. בעירייה הדס אנקורי ובן שנפר שגרם לכל הדבר הזה לקרות, כמו שהוא קרה בסוף. הוא הצטרף לקורס שלכם באיזשהו שלב פנה לעירייה. מעוד איזה הפקת צילום, עשיתם את זה הכל ביחד בצורה מאוד מרשימה. אבל אני חושב שמעבר למרגש המהות של הדבר הזה שהבגד לא מסתיר את הפציעה אלא זה מי שאני, זה המצב אני ממשיך בחיים. וזה אתם אמרתם את זה בעצמכם, זה הנוף העירוני החדש. אנחנו הולכים ויש ביננו אנשים שחלקם לא רואים את הפציעה שלהם אגב, הפציעה שקופה זה לא פחות חשוב, אבל בן אדם שאין לו רגל הוא לא צריך להסתיר את זה! וזה וואו! אין פה שאלה. אבל ספרי בכל זאת על הדבר הזה. כי אני יש ככה מחשבה לאחר כך גם איפה זה תופס אותנו במחול כי גם עולם המחול מתעסק באמת עם הגוף הפגום, הלא שלם, הלא מושלם הלא ילדה בת 16 שוב, כבודה במקומה מונח, אבל זה גוף אחר.

מאיה: כן, נכון אני הרגשתי אחרי השביעי באוקטובר... בוא נגיד שבשמיני באוקטובר פתחתי כבר מתפרה בשנקר שסיפקה ציוד, תפרנו ציוד צבאי לצבא, מתוך הבנה שזה הדבר הכי חשוב שצריך לעשות עכשיו. וחודשיים ניהלתי את המתפרה הזאת עם מאות מתנדבים ואז זה נסגר, והסמסטר התחיל וחזרנו לשגרת הלימודים ככל שזה היה. והרגשתי שיש בי איזה ציווי פנימי לעשות משהו.

להגיב למה שקורה. שאי אפשר להמשיך ללמד אופנה כאילו הכל רגיל, אי אפשר! אני לא יכולה להמשיך ללמד ג'ינס כאילו העולם מסביבנו לא השתנה. ואז פניתי לתמר ואמרת, תמר אנחנו חייבות לעשות משהו. והיא כמובן מיד יחד איתי חשבנו איך ולמי ומה עושים. ובשנה שעברה אנחנו עשינו באמת קורס יחד עם השיקום בשיבא. שיבא הקימה את השיקום לפצועים, ממש פתחו מחלקה מיוחדת ייעודית רק לפצועים, זה משהו שהוא חסר תקדים בעולם, כי הכמות של הפצועים הייתה כל כך גדולה שהם הבינו שהם צריכים לרכז במקום אחד. ושם ביחד עם המחלקה של הריפוי בעיסוק, יחד עם אסתי נויהר, שליוותה אותנו וכמובן כל המחלקה, אספנו אחד עשר פצועים שממש עדיין היו בתוך השיקום, עדיין היו בתוך התהליך של הריפוי. ואחת עשרה סטודנטיות שככה צוותה לכל אחד, עשינו מאצ'ינג

יובל: אני רוצה רגע להתעכב שניה על הרגע הזה.

מאיה: נכון

יובל: את באה לפצוע, או אסתי לא משנה כרגע, ואתם אומרים הם בכלל הבינו מה אתם רוצים, הם הסכימו הם כאילו אני רוצה להגיד, אפרופו מה שאמרנו עולם האופנה, כאילו סירייסלי, אופנה? זה מה שאתם מדברים איתי? אין לי יד! או מעצבת אופנה צעירה, למה לי להתעסק עם הדבר הזה בכלל? זה הרבה יותר קל לעצב ג'ינס לבלנסיאגה. האפקט הרגשי של זה הוא כל כך חזק. מה היו התגובות?

מאיה: כשתמר ואני הגענו בפעם הראשונה לסיור מקדים בשיבא עם אסתי כדי לראות את המקום בעצמנו, להבין מה קורה, אז היא אמרה, יש פה בחור שאני רוצה שאתם תפגשו. אסתי באמת יש לה איזה חיבור לאופנה. זה היה החלום שלה לעשות משהו כזה. אופנה שהיא מונגשת שהיא מותאמת לאנשים שהפציעה בעצם לא מאפשרת להם להתלבש כמו שהם נהגו להתלבש ורוצים. והיא אמרה לנו, זה עומר, תיכף אנחנו נדבר איתו, הוא בדיוק שיחק בפלייסטיישן או משהו ואז כשהוא התפנה, הוא ככה יושב בנונשלנט כזה ואומר, מה קורה? בחור בן עשרים חמוד כזה, אנחנו רוצות לעשות קורס, אנחנו רוצות שסטודנטים יעצבו עבורך בגד הוא אמר, לא, אני לא צריך, אני מסתדר. יושב כזה עם שורטס וטי שרט. וככל שהשיחה התחממה ותמר יודעת לדובב אנשים

באמת, מה אתה רוצה לעשות, אתה חושב ללמוד עסקים, ניהול פיננסי, אה זה חשוב. וככה לאט לאט, ככל שהוא הכיר אותנו, הוא ככה אמר, כן אני, באמת, אני לא יכול ללבוש ג'ינס, כי בעצם אני לא יכול ליישר את האצבעות ביד, יש לי פציעה ביד, אז אני לא יכול לפתוח את הכפתור. אז אני לא לובש ג'ינס, אני הולך עם טרנינג. וזה היה רגע ממש מכונן בהבנה. שמבחינתו, הוא באיזשהו מקום השלים עם זה, והוא ויתר על ג'ינס, וזהו, הוא לא לובש ג'ינס, אבל לפני זה הוא זה לא עבר, הוא לא חשב לרגע לא ללבוש ג'ינס, זה הגדיר את מי שהוא. והרגע הזה היה ממש משמעותי. גם ההבנה שאיך מייצרים את המפגש ואת השיח עם הפצוע. איך מגלים מה הצרכים שלו. ואיך מייצרים גם את הרצון שלו לשתף פעולה. ואסתי בגלל שהיא הכירה אותם באמת מהרגע הראשון שהם הגיעו לשיקום, היא ככה ליהקה את החבר'ה. אבל באמת היו איתנו אנשים שיש להם פגיעת ראש, שזה משפיע מאוד לא רק על המקום של איך אתה מתלבש, אלא איך אתה חש את הגוף שלך. או באמת אנשים שבתוך תהליך השיקום, זאת אומרת שמפעם לפעם שבאנו הם היו במצב שונה. זאת אומרת פעם אחת הם היו עם סד ענק שמחזיק את כל הרגל ואחר כך הם עברו ניתוח, וגם ראינו את השיפור שלהם בתוך השיקום, שזה היה כל כך מרגש ומשמח לראות את ההתקדמות. והמאצ'ינג שעשינו גם, היינו צריכים ככה להכיר את הסטודנטיות שלנו, להרגיש באיזשהו מקום את האנרגיה ואת הווייב שלהן, ואת אותו תדר לחבר לחייל, ללוחם הפצוע. כשאנחנו עושות את המאצ'ינג טוב, אנחנו הבנו שזה בעצם הסוד של הפיצוח שלנו לפרויקט. (בדיוק רציתי להגיד כמו שדכניות), ממש אנחנו ממש נראינו שדכניות. לא הצלחנו לעשות לחבר באמת זוגות כי הרוב שם היו תפוסים, אבל הם ממש תפסו ראש, וממש הבינו אחד את השני, אפילו זה כן, זה מדהים לראות. אבל זה היה מאוד אינטימי. זה היה מאוד מאוד לא קל להיות בתוך השיקום, גם לנו, כמובן, גם לסטודנטיות. כל המפגשים היו בתוך שיבא, כל המדידות היו בתוך שיבא. זו הייתה חוויה מאוד מורכבת שדרשה הרבה מאוד תעצומות נפש שלנו, של הסטודנטים. אבל, כל מפגש כזה, ולראות את הבחור שמסתכל על ספר סקיצות, שנעשה מחקר שבו הוא מופיע, והוא הכוכב, וכמה הקשיבו לו וכמה הסטודנטית הבינה מה מעניין אותו, ואת הדקויות. זה רגע מדהים מדהים. פתאום הוא רואה את עצמו, משתקף בעיניים של מישהי אחרת לא כפצוע, אלא כבן אדם. מי הוא היה, מה הוא אוהב. הוא פתאום רואה... נזכר בעצם בעצמו, באופן של מישוהו רוצה לחזור להיות, ולצאת מהמקום הזה של השיקום ושהחיים ימשיכו אחר כך. ואז הרגע של המדידה הוא גם רגע מדהים מדהים, שפתאום עומד מול המראה והוא לובש ג'ינס! והוא לובש ג'ינס שיש בפנים מגנטים מיוחדים שמאפשרים לו לעשות את זה בקלות. הכי רצו

הסטודנטיות לתת להם את מה שהם מבקשים. הם הכי עשו להם בגדים שהם ירגישו בהם כמו עצמם. ונגיד היה אחד שאמר לסטודנטית שלו, אני אוהב רק שחור. והיא כל הזמן אומרת, אני אוהבת צבע, אני אוהבת צבע. לא, אני אוהב שחור. אז בסוף היא עשתה לו מערכת שחורה כמו שהוא ביקש. זאת אומרת הם הרגישו הכי הכי בנוח בבגדים. הם כן ראו את עצמם, אבל את עצמם לא הפצוע, אלא העצמי, הרגע שאני חוזר לחיים. ובאמת הנקודה הזאת הובילה אותנו לשנה האחרונה, לשיתוף שעשינו. באמת אמרנו אוקיי, אנחנו יחד איתם נצא מהשיקום. ועכשיו הם כבר בשנה אחרי הם כבר...

יובל: אנחנו מדברים כרגע על פצועים אחרים.

מאיה: נכון. בדיוק. הפרויקט שעשינו השני של השנה הזה שהסתיים בתצוגה. רצינו לראות איך החיים שלהם בעיר בתל אביב. ובאן הגיע שיתוף הפעולה עם עיריית תל אביב. כי אני חושבת שרוב הפצועים הצעירים גרים בעיר בתל אביב. כי גם יש להם הרבה יותר אפשרויות חברתיות, וגם השיקום יותר זמין להם. וגם עיריית תל אביב עושה הרבה מאוד פעולות עבורם. וככה היה לנו ליהוק חדש של 11 לוחמים פצועים, שכבר עברו את הפאזה הזאת. וממש הרגשנו את השינוי משנה שעברה להשנה. ואם לדבר על עומרי רוזנבליט שהוא כוכב והוא היה בהישרדות, והוא כבר אייקון ועושה הרצאות.

יובל: הישרדות או המירוץ למיליון?

מאיה: המירוץ למיליון, סליחה

יובל: אבל אבל אתם ליהקתם אותו לפני

מאיה: כן לא ידענו בכלל. או אמיתי ארגמן שהוא קטוע שתי רגליים. אחד הפצועים הקשים ביותר במלחמה, שהחליט שהוא מוצא את הדבר הבא שהוא הכי טוב בו. והוא ניסה כל מיני סוגים של ספורט והוא הגיע לטניס. ועכשיו הוא הופך להיות ספורטאי פראלימפי. ובאמת אנשים מעוררי

השראה. וכל אחד כבר חזר לחיים, בין אם פחות או יותר למה שהיה או שהוא ממציא את החיים שלו מחדש. ממש מחשב מסלול מחדש.

יובל: אבל מה השתנה פה באופנה ובגוף?

מאיה: הפעם אמרנו שאנחנו אנחנו רוצות גם לתת לסטודנטיות להביע את עצמן כמעצבות בצורה יותר מובהקת. כי מערכת הלבוש שעשינו בשנה לפני, היא הייתה כמו ready to wear באיזשהו מקום, והיא לא אולי הביעה את כל היכולות האמנותיות שלהן, והפעם עשינו שינוי. הן היו צריכות לעשות שתי מערכות לבוש. עלינו רמה. מערכת אחת שהיא באמת ready to wear שמותאמת לבקשה ולצרכים, ומערכת אחת אופנתית שהיא מעבירה את החזון של המעצבת איך הלוחם הפצוע משתקף בעיניה; מה האישיות שלו, מה האהבות שלו, מה האופי, איך הוא מתבטא דרך בגד. וכאן באמת זה החיבור הכי, מאוד מאוד מעניין בין האופנה כביטוי אמנותי וגוף שהוא לא מושלם. יש שם הרבה הרבה יחס לעיצוב ולפציעה. כמו שאמרת קודם, הם רוצים להראות את הפציעה שלהם. אני חושבת שיש פה שינוי מאוד מאוד גדול מהעבר, שאנשים בעלי מוגבלויות אולי מתביישים, ניסו להסתיר את הפציעה ואת השונות שלהם. והיום החברה האלה מסתובבים ואומרים, אנחנו זכינו בזה, זה מי שאנחנו. אנחנו נלחמנו עבור הקיום של המדינה שלנו, וזה מה שחווינו, ואנחנו רוצים שכל העולם יראה את זה. למשל אלון הינדי, שהוא אחד המשתתפים הפצועים שבאמת נפצע ברגל ונפצע ביד ויש לו צלקות, שהוא אומר אני גאה בהם כל כך, זה כמו הקעקוע. הוא רוצה להראות את זה, כן כבגד, אבל מצד שני אסור לו לחשוף את זה לאור, אז צריך למצוא פתרונות. והיה רגע בפרויקט, כשעשינו את המדידה של הטואל, הרגע הזה הוא מאוד אינטימי. זה אתה נוגע בגוף של מישהו. כמו שתיארתי קודם עם הדוגמניות, אבל פה אתה ממש נוגע בצלקת. אתה מאוד קרוב. ואני לא אשכח את זה בחיים. פתאום התפיסה של כמה מקרוב אני רואה את זה, ואני פתאום מבינה שאני הסתגלתי. אני חושבת שהשנתיים של העבודה בתוך השיקום ועם הפצועים, אני מתחילה לראות את זה כמוהם ואני מקבלת את זה. זה לא עושה לי איזה משהו שגורם לי להרגיש אי נוחות. אני רואה את זה דרך העיניים שלהם. ואני חושבת שזה הדבר שרצינו שיעבור. כמו התהליך הזה שאנחנו עברנו יחד איתם. אני לא נבהלת מזה. פרוטזה? וואו, זה מרשים ממש בטירוף, זה סקסי, ואדם ביוני. העין שלנו צריכה, העין, הלב, הרגש,

צריכים להסתגל לשינוי הזה, כי בינינו מסתובבים באמת עשרות אם לא מאות אלפי פצועים. זה הנוף החדש של החיים שלנו בארץ הזאת, ואנחנו צריכים להסתכל עליהם בהערכה, לא בחמלה.

יובל: והיה אפשר לראות בתצוגה שהם, מעבר זה שהם מתרגשים כמובן, וזה לא דבר שהוא טבעי להם. לא רק להם. לאף אחד מאיתנו זה לא טבעי לצעוד בתצוגת אופנה מול קהל, זה לא משנה אם אתה פצוע או לא. אבל אחת כמה וכמה הדבר הזה. את ראית אצלם איזשהו שינוי מול הדבר הזה לאורך השנה הזאת לאורך הקורס?

מאיה: כמובן בהתחלה הם לא הבינו מה אנחנו רוצים מהם, גם הפעם. אבל שוב לאט לאט לאורך התהליך, ואני חושבת שבשנוצר אמון בין כל אחד מהם לסטודנטית שעבדו איתם, ודיאלוג והקשבה, אז הם באו הרבה יותר פתוחים ויותר שיתפו פעולה. ובמידה אני ראיתי איך הם מתאבלים בדבר זה. והדבר שהכי הפתיע אותנו, ובעצם בגללו צמחה התצוגה, זה שהם ממש עפו על הבגדים האופנתיים, הם עפו על זה. הם פתאום ראו את עצמם בתור איזה אייקון אופנתי, אפילו מישהו שהם לא דמיינו שהם יכולים להיות.

יובל: וזה הכי מחזיר אותי למה שהתחלנו איתו, זה שאת יכולה לראות בגד, את יכולה לראות בגד על הגוף את יכולה לראות הרבה דברים, אבל הרגע של התצוגה של התזוזה של הגוף, שזה בול כמו מחול. מה שמעביר אותי לדבר האחרון, יש כל כך הרבה דברים שאני רוצה ויכול לשאול אותך, אבל דיברנו על גוף וגוף מושלם וגוף אחר וגוף פצוע. בואי נדבר רגע מה קורה שאין גוף. כי אמרת שאת חושבת על גוף ואותו דבר גם מחול. אבל אנחנו בעידן אחר. אנחנו בעידן השתי אותיות האלה שנקראות AI ועידן דיגיטלי. והייתי בלונדון באחת מהפעמים שהייתי בלונדון השנה, הייתי בסומרסט האוס בתערוכה של ויין מקגרור, כוריאוגרף סופר נחשב. והתערוכה באמת הייתה מגוון סוגים של המחשבה שלו על גוף ועל תנועה אבל חוץ לסומרסט האוס, בבניין אחר הוא עשה איזשהו אינסטליישן באמצע הסוהו במין חלל שקורים בו כל מיני דברים כאילו קצת כמו כנסייה או מין קתדרלה כזאת של עשרים אנשים. אנחנו נכנסים הכל מסביב מסכים אתה שמה עלייך משקפי VR כאלו וכל המופע הוא מסביבך. הרבה פעמים הדברים האלו הם גימיק עדיין, אבל ויין מקגרור יודע את העבודה. והסרט מסביב היה סרט שהוא צילם, רובו היה על גג של מגדל אני חושב בהונג קונג, אז הרגשת בגלל המבנה העגול אז הרגשת שאת שם. וכל הרקדנים מסביב היו,

הוא צילם אותם אבל את רואה אותם במשקפיים זה מן חווייה תלת מימדית הולוגרמית כאילו לא צריך גוף. כאילו הכי קרוב למחול שחוויתי, בלי שיש שם רקדן פיזי. ואם אני רגע מעביר את זה לעולם האופנה, גם באופנה יש היום בגדים וירטואלים שהולכים לעולמות הגיימינג וכל מיני אוטארים. יכול להיות שיום אחד גם אופנה וגם מחול יהיו בלי גוף פיזי?

מאיה: אני לא חושבת שאנחנו, שנרצה להיפרד מה המקום הפיזי לעולם. אני חושבת שזה פשוט עוד רובד שמתאפשר בזכות הטכנולוגיה. זה כמו שאנחנו לא נרצה לוותר על מפגש אנושי, ראינו את זה כבר בקורונה, כמה לא טבעי ואיזה כמיהה זה יצר להיפגש, כשמרגישים את החוסר. אני לא מרגישה מאוימת בשום דרך.

יובל: אז זה השלב שבו אני שואל, זה עניין של גיל? אנחנו שנינו לא מחר רגל אחד בקבר, אבל סטודנטים וסטודנטים שלך בני עשרים ו.. איך הם תופסים את הדבר הזה של גוף פיזי, תנועה בעידן הזה?

מאיה: אני מרגישה שזה מאוד נוכח. אני לא מרגישה שהם חושבים שזה הולך להיעלם מהנוף התרבותי שלנו. הם כן כמובן לומדים כלים של AI והם משתמשים בו. וכן, קמפיינים יוחלפו על ידי קמפיינים של AI, במקום לצלם ולהביא צוות ודוגמנית וכבר עכשיו, הסטודנטים של הפרויקט גמר עברו סדנה לייצר קמפיין AI לפרויקט הגמר שלהם, אחרי שנעשו צילומים פיזיים או תלת דגמים וזה הולך להיות באתר. והם עשו שם דברים באמת זה משוגע כי הם יוכלו לבחור כל לוקיישן, אמיתי כדמיוני שהם רוצים, ולהציב בו את הדוגמנית שלהם. וזה אפילו עד לרמה שהשיפון מתנופף ברוח בצורה מאוד מאוד משכנעת, ויהיה אדם שיראה את זה ולא יבין שזה לא אמיתי, שזה לא קרה הדבר הזה, מי שלא מהתחום.

יובל: אז מעניין אותי איפה את בכל זאת אבל כן רואה פה שינוי. אני זוכר לפני נגיד שלוש שנים שמה שפתח את התצוגה היה סרט וידאו פרויקט גמר

מאיה: של דודי כהן

יובל: דודי כהן בדיוק. שמי שלא ידע אז שהכל אופנה וירטואלית, לא בדיוק הבין את הדבר הזה אנחנו עכשיו שלוש שנים אחרי

מאיה: זה פרויקט גמר שהנחיתי הראשון באמת, שהוא יצר בגדים וירטואלים לחלוטין, וגם את התצוגת אופנה וירטואלית לחלוטין מאפס.

יובל: אז מעבר לזה שהטכנולוגיה היום, מה שפעם היה בלתי אפשרי או הצריך מיליון שעות וקודים וטכנולוגיה והכל, היום זה הרבה יותר פשוט. חוץ מהאספקט הזה אבל יש איזה שינוי או עדיין הפיזי בשלו?

מאיה: תראה, אני חושבת על זה שאני כרגע עובדת על תערוכה למוזיאון העיצוב

יובל: על עבודה לתערוכה

מאיה: עבודה לתערוכה עם מירב גזית, אדריכלית מעצבת אשפית תוכנות. ואנחנו מייצרות עבודה שכולה מושתתת על העבודה שלנו על עיצוב עם AI, אבל הבגדים בסוף יהיו פיזיים, יהיו קונקרטיים אנחנו הולכות לבצע את מה שה-AI מציע, ולחשוף את כל הפערים בין מה שהוא מציע למציאות.

יובל: בכל זאת תגידי על זה מילה, מה קורה בעבודה הזאת

מאיה: התערוכה עוסקת בקיימות קוראים לה "המעגל", והיא מחברת באמת את העניין הגדול שלי בתור מעצבת שנמצאת בעולם שהוא השני במזהמים, ונושאת את הנטל הזה, ומנסה להציע הצעות חדשות של עיצוב שכן מסתכל על הבעיה החמורה הזאת בעיניים.

אז אנחנו מציעות הצעה שמשתמשת בעודפים המרובים, עצומים, קולוסליים של הבגדים שנמצאים היום, נשלחות מהמערב למדינות עולם שלישי, ומסתכלות על אוסף פריטים אקראי שנאסף בתור חבילות שקוראים להם "מיטומבה" שנשלחות ככה.

יובל: אנחנו מדברים על לפעמים רואים את התמונות האלה

מאיה: קוביות צבעוניות ענקיות

יובל: קוביות ענקיות שהכל שם בפנים זה בליל של כל הבגדים שזרקנו

מאיה: בדיוק. שתרמנו, ניקינו את מצפוננו בויצו ובמקומות אחרים, שבאמת מנסים למכור את הפריטים, אבל רק חמישה אחוז מכלל הפריטים שמיוצרים בעולם באמת ממוחזרים. זה הכל. יובל: זה מספרים מטורפים

מאיה: זה אומר שתשעים וחמישה אחוז ממלאים נהרות בצ'ילה. ואנחנו מסתכלות עליהם בתור מסד נתונים. בעצם בכל מיטומבה כזאתי יש בה אוסף אקראי לחלוטין של פריטים שלעולם לא יחזור על עצמו במיטומבה אחרת. והקוביה הזאת היא כמו מסד נתונים שאנחנו מזינות את ה-AI, והוא יכול להציע לנו אינסוף אפשרויות של פירוק והרכבה ליצירת אופנה חדשה, כי יכול להיות שבעתיד זה חומר הגלם שיישאר לנו כשנכלה את חומרי הגלם שיש לנו כרגע בעולם. וזה בעצם עבודה ספקולטיבית שגורם לנו לחשוב על הריבוי. וגם ה-AI יש פה, יש לנו בעיית ריבוי גדולה מאוד מאוד שאנחנו עוד לא מתחילים להבין את הנזקים האגביים שאנחנו יוצרים. ואנחנו רוצים לגרום לאנשים לחשוב דרך הפעולה הזאתי, לשים את זה ככה בפנים. לראות את הדבר הזה ואת האפקט. אבל זה כן משתמש בכלים האלה להיות ביקורתי על הכלים עצמם.

יובל: יש למה לחכות (בהחלט), וגם התערוכה עם הכותנה שלא דיברנו עליה אבל לא תהיה ברירה אלא להזמין אותנו לעוד פרק. מעניין אותי לשאול החיבור הזה של אופנה ומחול יש איפשהו בעולם תוכניות יעודיות תוכנית בין אם זה קורס או תוכנית מלאה שמחבר בין שני הדברים שמלמד מעצבי אופנה לעבוד לבמה למחול לאופרה?

מאיה: אני מכירה יותר תוכניות שהן כמובן יוצרות תלבושות לבמה. זה הגדרה יותר רחבה אולי. אולי זה קצת יותר תיאטרון, אבל גם יכול להיות אופרה ויכול מאוד להיות שיש גם תוכניות למחול. אצלנו במחלקה מוני מדניק מלמד שנים רבות קורס תלבושות לתיאטרון בשיתוף פעולה

עם תיאטראות שונים, ומתוך בחירה של מחזה מסוים שהסטודנטים מציעים לו הצעות חדשות ומעודכנות, וממש מציגים את הבגד על שחקנים. אני אציע לו בשנה הבאה לעשות שיתוף פעולה עם מחול. זה יכול להיות ממש מדהים.

יובל: נראה לי מה שנקרא תפור עליו.

מאיה: תפור עליו.

יובל: טוב, מה נגיד? נגיד תודה

מאיה: תודה רבה. תודה על האירוח תודה ל'חיות מחול' על ההזדמנות.

יובל: אורחות-עורכות. יש עוד פרקים, תאזינו לפרקים הקודמים, תאזינו לעוד פרקים ובואו לתערוכות. ובואו לתערוכות. של מאיה.

תודה ליובל סער ומאיה ארזי.

המוזיקה המושמעת בפרק היא מתוך free music archive פרטים בדף הפרק באתר 'חיות מחול'.
תודות לזהר זלץ מאולפני אשל על ההקלטה והעריכה
סטרימינג: שמע פודקאסטים ויצירות סאונד
הפקה: איריס לנה וילי נתיב

אנחנו מזמינות אותכם ואתכן לבקר באתר הפודקאסט 'חיות מחול', שם תמצאו תצלומים, הפניות לחומרים נוספים ולהירשם לניוזלטר 'חיות מחול'.

איריס לנה היא חוקרת מחול, מרצה על היבטים עיוניים של המחול בסמינר הקיבוצים, מנהלת פרויקטים של ארכיונים דיגיטליים, ויוזמת ומובילה פלטפורמות שיח ותוכן. ניהלה את פרויקט הקמת ארכיון להקת בת-שבע, ואת תחום המחול בפרויקט שימור דיגיטלי של אוספי מחול

בספרייה הלאומית. מנהלת פרויקט הפקדת ארכיונים של כוריאוגרפים עכשוויים, בארכיון הישראלי למחול בבית אריאלה.

ילי נתיב היא מורה למחול, מרצה וחוקרת מחול בהקשרים סוציולוגיים ואנתרופולוגיים. היא חוקרת נלווית במרכז עזריאלי ללימודי ישראל במדרשת בן גוריון אונ' בן גוריון בנגב, וכותבת על חינוך לאמנויות, סוציולוגיה של הגוף, התנועה והמופע, ועל מחול והחברה הישראלית. ילי היא יושבת ראש עמותת הכוריאוגרפים.

האזנתם ל'חיות מחול' עם איריס לנה וילי נתיב.

כל הזכויות שמורות ל'חיות מחול' איריס לנה וילי נתיב © 2026